

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/19/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4418204714
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4418204714.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v právnej veci žalobkyne: D. O., nar. XX.X.XXXX, bytom J., M.R. I. XXXX, zastúpenej: BANÍK & Partners s.r.o., advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Košická 46, IČO: 51329972, proti žalovaným: v 1.rade Z. L., nar. XX.X.XXXX, bytom J. L., T. I. XX, zastúpenom: JUDr. Tibor Elzer, advokát so sídlom J. L., Hlavné námestie 7, v 2. rade FAZEKAS Trans s.r.o., J. L., Michalská bašta 9, IČO: 46690573, zastúpenom: JUDr. Soňa Soboňová, advokátka so sídlom J. L., F. Kapisztóryho 2 , v 3. rade Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, IČO: 00151700, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobkyne a žalovanej v 3. rade proti rozsudku Okresného súdu J. zámky zo dňa 22.novembra 2019 pod č.k. 13C/61/2018-226 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r
a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, že žalovaní v 1. -3. rade sú povinní zaplatiť žalobkyňu spoločne a nerozdielne 7500 eur do 3 dní po právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných. V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol. Žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. - 3. rade v rozsahu 100%. V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou voči žalovaným domáhala ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá jej mala vzniknúť tým, že dňa 24.9.2015 došlo k dopravnej nehode medzi motorovým vozidlom vedeným žalovaným v I. rade a patriacim žalovanému v II. rade. Pri nehode bol usmrtený O. S. jej druh . Žalovaný v I. rade bol právoplatne uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Trnava 3T/6/2017-300 zo dňa 26.7.2017 (nárok si uplatnila voči žalovanému v 1. rade ako vodičovi vozidla, voči žalovanému v 2. rade ako prevádzkovateľovi vozidla a voči žalovanému v 3. rade ako poisťovateľovi z PZP vozidla, ktorým bola škoda spôsobená).

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil, že rozsudkom Okresného súdu Trnava 3T/6/2017-300 zo dňa 26.7.2017 bol žalovaný v I. rade odsúdený zo spáchania trestného činu usmrtenia z dôvodu, že dňa 24.9.2015 počas jazdy sa nevenoval plne riadeniu nákladného vozidla, ktoré viedol. Prešiel s ním do protismeru, zachytil oproti idúce osobné motorové vozidlo, ktoré viedol O. S., ktorý následkom zranení utrpených pri nehode zomrel. Jeho spolujazdkyňa (žalobkyňa) utrpela ľahšie zranenia. Žalobkyňa žila so zosnulým v druhovskom pomere viac ako 23 rokov.

1.3.Na daný skutkový stav aplikoval ustanovenie § 11, § 13, § 15, § 16, § 415, § 427, § 428, § 429, § 448 OZ, § 92 zákona č. 461/2003 Zb., § 93 zákona č. 461/2003 Zb., § 4 zákona č. 381/2001 Zb., § 62 Zákona o rodine, § 75 ods. 1 Zákona o rodine § 193 CSP čl. 3 ods. 1 smernice 76/166/EHS, § 5 zákona č. 381/2001 Zb., § 511 OZ ,§ 116 OZ a uviedol, že z vykonaného dokazovania (najmä rozsudku Okresného súdu Trnava 3T/6/2017-300 zo dňa 26.7.2017) mal preukázané, že k usmrteniu druhu žalobkyne O.a S.

došlo v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 24.9.2015 (následkom ktorej podľahol dňa 26.9.2015). Za spôsobenie uvedenej dopravnej nehody bol žalovaný v 1. rade právoplatne odsúdený.

V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Právoplatným rozhodnutím súdu bola preukázaná zodpovednosť žalovaného v 1. rade za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobkyne, a to do práv na jej súkromný, rodinný život, ktorý bol smrťou blízkej osoby trvalo narušený. Predpokladom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný.

Voči žalovanému v 2. rade je daná zodpovednosť podľa § 427 OZ. Vykonával ako právnická osoba dopravu (ktorú činnosť má ako predmet podnikania uvedenú i vo svojom obchodnom registri) a ako taký objektívne zodpovedá za škodu, ktorá pri prevádzke jeho dopravného prostriedku (práve zavinením vodiča jeho motorového vozidla) vznikla. Žalovaný v 2. rade zodpovedá za škodu objektívne, bez ohľadu na to, kto bol vodičom motorového vozidla, prevádzkou ktorého bola škoda spôsobená. Jeho zodpovednosť ako vlastníka a prevádzkovateľa dopravného prostriedku je nesporná po preukázaní toho, že išlo o škodu vyvolanú osobitou povahou tejto prevádzky, toho, že bola spôsobená škoda, keď je nesporné, že medzi týmito predpokladmi je príčinná súvislosť.

Voči žalovanej v 3. rade poukázal na eurokonformný výklad (Smernica EP a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví „v ust. § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Zb. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Zb.. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Analogické použitie § 420 ods. 2 a § 427 a nasl. OZ sa uplatní len pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitou povahou prevádzky motorového vozidla, avšak pri skúmaní predpokladov tejto zodpovednosti treba postupovať podľa § 13 OZ. Zákon č. 381/2001 Zb. v § 15 ods. 1 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe, preto si poškodený môže vybrať, či svoj nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému), alebo voči poisťovateľovi alebo voči obojom súčasne.

Z uvedeného vyplýva, že žalovaný v III. rade je v danej veci pasívne legitimovaný. Zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátnych predpisov vyplýva z § 11 a § 13 OZ vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu a nič nenasvedčuje tomu, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú Smernice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS a 90/232/EHS. Žalovaná v 3. rade zodpovedá za uvedenú škodu z PZP.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného preto konštatoval dôvodnosť žaloby v časti náhrady nemajetkovej ujmy čo do jej základu vo vzťahu ku všetkým žalovaným.

V časti výšky priznanej nemajetkovej ujmy uviedol, že medzi žalobkyňou a jej zomrelým druhom bolo pomerne silné puto v rámci ich súkromného života, dlhodobo žili v jednej domácnosti a tvorili pár žijúci spolu a fungujúci na základe vzájomnej náklonnosti a lásky, manželský zväzok spolu neuzavreli. Z nečakanej smrti druhu mala žalobkyňa pocit úzkosti, smútku, šoku, stratila možnosť viesť s ním súkromný život, pričom táto jej strata bola spojená s určitými, a to stále pretrvávajúcimi ťažkosťami. Protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade došlo k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb medzi žalobkyňou a jej druhom, ktoré tvorili základ a rámec ich súkromného života, a tým aj k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobkyne, jej práva na súkromie a právo na ochranu osobnosti, ktoré následky nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou.

Pre žalobkyňu bol zomrelý O. S. nepochybne osobou blízkou tak, ako to má na mysli § 116 OZ z dôvodu, že medzi nimi napriek absencii manželstva existoval citový vzťah, a to tak silný a intenzívny, že by ujmu jedného z nich druhý pociťoval ako ujmu vlastnú. Išlo o dvoch ľudí dlhodobo (najmenej 23 rokov) tvoriacich jeden pár, spolu žili, pomáhali si, plnili si svoje predstavy o živote a svojím spôsobom spoločne uspokojovali svoje životné potreby z hľadiska materiálneho. Išlo nepochybne o vzťah podobný manželskému, plnili približne rovnaké funkcie (s výnimkou výchovy detí). Ich vzťah bol založený na vzájomnej náklonnosti, láske a rešpekte, spoločnom vedení života. Neboli zistené akékoľvek morálne a kultúrne rozdiely v hodnotách, prioritách a životných zásadách. Ich spolužitie zjavne nebolo poznačené žiadnymi konfliktami, či inými prekážkami. Žalobkyňa a jej zosnulý druh viedli spoločnú domácnosť a

to dlhodobo, trávili spolu čas a spoločne sa podieľali na nákladoch na ich živobytie. U žalobkyne sa prejavili aj následky spočívajúce v zhoršení jej psychického stavu. Smrť partnera mala nepochybne dopad aj na jej finančné zabezpečenie. Tragická, neočakávaná a nesporne šokujúca smrť jej partnera mala u žalobkyne okrem prirodzených a všeobecných traumatizujúcich stavov (šok, prežívanie strachu, hľadanie príčin, pocitov straty) aj ďalšie následky, ako sú emočné napätie, zaoberanie sa sama sebou a podobne.

Ďalej uviedol, že pojem „škoda“ použitý v zák. č. 381/2001 Zb. je treba vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa i náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, ktorý spočíva v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s ich prevádzkou. Usmrtenie pri dopravnej nehode je nesporne najzávažnejším dôsledkom. Pokiaľ usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Extenzívny výklad pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Zb. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pri výklade pojmu „škoda“ pre účely zák. č. 381/2001 Zb. navyše treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, kde z textu Smernice európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES je zrejmé, že pod pojmom škoda sa rozumie osobná ujma a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. V zmysle uvedených smerníc použitím eurokonformného výkladu pojmu „náhrada škody“ v zák. č. 381/2001 Zb. ako aj s prihliadnutím na účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel mal súd za to, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2,3 OZ. Dospel k záveru, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia žalovaného v I. rade za škodu spôsobenú prevádzkou motorového jeho vozidla.

Pri posudzovaní výšky náhrady prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostných práv žalobkyne došlo. K porušeniu osobnostných práv došlo zo strany žalovaného v I. rade trestným činom, za ktorý bol v trestnom konaní odsúdený a bol mu uložený trest. S prihliadnutím na skutkové okolnosti zomrelému O.ovi S. nemožno pričítať spoluvinu za vznik dopravnej nehody. Smrť menovaného bola v trestnom konaní ustálená jednoznačne ako v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Za okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu osobnostných práv žalobkyne, je možné považovať i to, že k smrti jej druha došlo náhle a nečakane, čo v žalobkyni nesporne vyvolalo pocity šoku zo straty blízkej osoby. Následky porušenia osobnostných práv vyvolaných smrťou blízkeho príbuzného je možné charakterizovať vo všeobecnosti ako aj konkrétne s prihliadnutím na okolnosti prípadu. Tieto následky súd zistil výsluchom účastníkov konania, výsluchom svedkyne a znaleckým dokazovaním.

Na základe uvedeného dospel k záveru, že bolo porušené osobnostné právo žalobkyne - právo na súkromie a právo na rodinný život a to tragickou smrťou jej partnera. Došlo k nezvratnému a nenahraditeľnému narušeniu ich zväzku, k pocitom smútku, strádania, k narušeniu riadnych a fungujúcich vzťahov partnerov. Nemajetkovú ujmu nejde presne vyjadriť v peniazoch, pretože ju nemožno nikdy reálne nahradiť. Poukázal na rozsudky súdov v obdobných veciach, napr. rozsudok KS Trnava z 21. 5. 2014 č.k. 11 Co 116/2013 (priznaná suma 33 000 €), rozsudok KS Banská Bystrica zo dňa 30.07.2015 č.k. 12Co 465/2014 (priznaná suma 3 x 33 500 € pre manželku a deti), rozsudok KS Trnava z 25. 2. 2013 č.k. 9 Co 423/2012 (priznaných 1x 20 000 € (manžel) + 2x 30 000 € deti), rozsudok NS SR z 22. 6. 2016 č.k. 3 Cdo 18/2016 (3x 23 000 €). Z nich je výška v takomto prípade obvykle priznávanej nemajetkovej ujmy zrejmá.

Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na ustálenú judikatúru súdov Slovenskej republiky ustálil záver (pokiaľ ide o výšku náhrady za nemajetkovú ujmu), že požadovaná výška nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká. Za sumu primeranú ako odškodnenie by v prípade, že by žalobkyňa bola manželkou zomrelého bola suma 25 000 eur. Napriek konštatovaniu, že zomrelý O. S. nepochybne bol osobou blízkou tak, ako to má na mysli § 116 OZ je treba poukázať na to, že vzťah týchto nedosiahol úroveň vzťahu manželského, nech už tomu bolo z akýchkoľvek dôvodov. Preto nemožno tento vzťah klásť až na úroveň manželského vzťahu ako najvyššej formy spolujitia muža a ženy. Výška odškodnenia manželky a družky poškodeného musí byť odstupňovaná a svojou výškou odlišná (nižšia). Pri primeranom finančnom zadošťučinení manželky poškodeného v sume 25

000 eur, považoval za sumu primeranú v prípade družky poškodeného sumu vo výške 1 tejto sumy, t. j. sumu 12 500 eur.

Takto ustálenú výšku náhrady však znížil a za sumu primeranú okolnostiam prípadu považoval sumu 7500 eur. V tejto časti zdôvodnil rozhodnutie poukazom na výpoveď žalobkyne samotnej, jej dcéry O. X. a obsah lekárskeho správ MUDr. I. I.), z ktorých mal preukázané, že žalobkyňa síce navštívila psychiatra dňa 18.1.2016, teda približne 4 mesiace po nehode, jej ďalšia návšteva u neho však bola až dňa 4.10.2019. Jej priebeh liečenia vyhodnotil ako „samoliečbu“, prístup k liečbe laxný, nesprávny a zrejme i neúčinný, že jej psychiatrická liečba s najvyššou pravdepodobnosťou nebola nutná, čo svedčí o vplyve tragických okolností na jej psychiku nižšej intenzity. Jej správanie na pojednaniach nenaznačovalo žiaden výrazný zásah do jej psychiky a nesvedčilo o tak vážnych následkoch, ktoré by viedli k záveru o nutnosti priznania vyššej peňažnej náhrady. Preto za primerané zadostučinenie považoval sumu 7500 eur.

K namietanému premlčaniu nároku citoval ustanovenia § 100 ods. 1 OZ a uviedol, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (ktorým je deň smrti poškodeného - 26.9.2015). Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po tomto dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, t. j. dňom 27.9.2015, pritom žalobkyňa svoju žalobu na súde podala dňa 14.9.2018, t. j. pred uplynutím všeobecná trojročná premlčacia doba od neoprávneného zásahu do jej osobnostných práv, táto lehota by bola márne uplynula až dňa 27.9.2018

O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňu v konaní úspešnej (hoci iba v rozsahu 33% oproti výške náhrady nemajetkovej ujmy ktorú si uplatnila - t. j. 15 000 €) priznal súd nárok na plnú náhradu trov konania z dôvodu, že výška jej nepochybne dôvodne uplatneného nároku závisela v plnej miere výlučne od posúdenia súdom. O výške jej nároku na náhradu trov konania súd rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Žalovaná v 3. rade podala proti rozsudku odvolanie. Odvolanie zdôvodnila ustanovením § 365 ods.1 písm. f), h) CSP namietajúc nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci. Nestotožnila sa s posúdením pasívnej solidarity žalovaných podľa § 511 OZ. Poukázala na zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, z ktorého nevyplýva založenie pasívnej solidarity. Ustanovenie § 15 zákona umožňuje uplatniť nárok na náhradu škody voči škodcovi a poisťovní, ale voči každému z iného právneho titulu. Žalovaní mali byť zaviazaní k náhrade škody samostatne, a tak to žiadala žalobkyňa v žalobnom petite. Ďalej namietala aktívne vecnú legitimitáciu žalobkyne poukazujúc na zákon č. 461/2003 Z. z., zákon č. 215/2006 Z. z. z ktorých znení vyplýva, že nároky z nich vyplývajúce prislúchajú len úzkemu kruhu rodiny, manželovi, nezaopatreným deťom. Žalobkyňa nepatrí do tejto kategórie, nebola ani dedičkou zo zákona. V ďalšej časti odvolania sa nestotožnila s priznanou výškou nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa neutrpela výrazný zásah do jej psychiky, nemala vplyv na jej finančné zabezpečenie, nebola hmotne závislá na partnerovi. Nebohý nezanechal žiaden majetok, len dlhy. Obaja boli pracujúci dôchodcovia. Súd prvej inštancie sa nevyporiadal s tým, že neprispela na pohreb a truhlu a neposkytla pomoc pri vybavovaní pohrebu. V závere poukázala na odškodňovanie podľa zákona č. 215/2006 Z. z., ktorého výška v rok u 2015 činila pri 50 násobku minimálnej mzdy 380 sumu 19 000 eur, z čoho by na žalobkyňu pripadala suma 6 333 eur a nesprávne rozhodnutie v časti náhrady trov konania, pretože CSP nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 2 OSP, preto mal súd rozhodovať podľa zásady úspechu.

3. Žalobkyňa podala odvolanie v zamietajúcej časti rozsudku. Odvolanie zdôvodnila nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 365 ods. 1 písm. f), h) CSP. Stotožnila sa s posúdením objektívnej zodpovednosti žalovaných a ich vecnou pasívnou legitimitáciou. Nestotožnila sa s posúdením jej nároku ako neprímerane vysokého. Súd prvej inštancie zdôvodneniu rozhodnutia v tejto časti nevenoval dostatočnú pozornosť. Poukázal na rozhodnutia 4 súdov v obdobných veciach a z rozhodnutia nie je zrejmé, prečo pri družke považoval za primerané finančné zadostučinenie len polovicu sumy a v tejto časti rozhodnutie vôbec nezdôvodnil. Ďalej uviedla, že neoprávneným zásahom dochádza do súkromia fyzickej osoby, čo sa prejavuje v jeho psychickej stránke bez nutnosti vyhľadať odbornú pomoc, psychiatra. Pokiaľ navštívila psychiatra iba 2 krát a predpísané lieky jej bolo odporúčané užívať iba v prípade potreby, nemožno z toho vyvodit' záver o nižšom vplyve tragických udalostí na jej

psychiku. Z jej výpovede a svedkov vyplýva, že so zosnulým mala harmonický vzťah, žili spolu 23 rokov. V ďalšej časti uviedla, že jej nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie v rozsudku citoval ustanovenie § 62 a § 75 ods.1 Zákona o rodine, § 92 a § 93 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, § 15 , § 16 OZ, pretože predmetom nároku nie je úrazová renta, postmortálna ochrana osobnosti zomrelej fyzickej osoby, ani úprava výživného. Nesúhlasila s rozhodnutím súdu o založení pasívnej solidarity, pretože žalovaní majú postavenie samostatných spoločníkov. Súd prvej inštancie nepostupoval vo veci správne, keď zaviazal žalovaných na zaplatenie spoločne a nerozdielne a zároveň, že plnením jedného z nich zaniká povinnosť plnenia ostatných. Napadnutý rozsudok žiadala zmeniť, žalobe vyhovieť v celom rozsahu.

4. Žalovaný v 1. rade podal písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne a žalovanej v 3. rade. Nestotožnil sa s dôvodmi odvolania žalobkyne, že medzi stranami nevzniká pasívna solidarita a že jedným rozhodnutím môže byť každý zaviazaný na zaplatenie celého dlhu. Citoval ustanovenie § 511 OZ a stotožnil sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie aj v časti priznanej výšky plnenia. Nestotožnil sa s odvolaním žalovanej v 3. rade popierajúcej jej vecnú pasívnu legitimitáciu poukazujúc na rozhodnutie ÚS SR III.ÚS 666/2016 a rozsudok EÚ vo veci E.. Obe odvolania považoval za nedôvodné. Rozsudok navrhol ako vecne správny potvrdiť.

5. Žalovaný v 2. rade podal písomné vyjadrenie k odvolaniam . K odvolaniu žalobkyne uviedol, že súd prvej inštancie sa správne vysporiadal so všetkými okolnosťami majúcimi vplyv na výšku priznanej satisfakcie. Poukázal na liečbu žalobkyne, ktorá nepotrebovala odbornú pomoc, a táto skutočnosť musela byť zohľadnená pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy. Rozhodnutie súdu v časti zdôvodnenia výšky priznanej náhrady považoval za dostatočné. Súd prvej inštancie sa opomenul vysporiadať s tým, že žalobkyňa neprispela na pohreb, čo bolo potrebné zohľadniť pri priznaní nemajetkovej ujmy. Okrem toho nemal dobré vzťahy s najbližšími príbuznými zosnulého. Výšku priznanej náhrady považoval za dostatočnú. Stotožnil sa s dôvodmi odvolania žalovanej v 3. rade. Napadnutý rozsudok žiadal potvrdiť.

6. Žalobkyňa podala vyjadrenie k odvolaniu žalovanej v 3. rade. Nestotožnila sa s jej názorom o nedostatku vecnej aktívnej legitimitácie, pretože aktívne legitimovaná je vždy osoba, voči ktorej smeroval neoprávnený zásah. V konaní bol preukázaný jej dlhodobý druhovský vzťah so zosnulým, preto je nositeľkou hmotnoprávneho oprávnenia. Námitka žalovanej je nedôvodná. Nestotožnila sa s dôvodmi odvolania ani v časti výšky, pretože limit nároku nemajetkovej ujmy v zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z. nemožno považovať za spravodlivé zadosťučinenie, ktorý limit vylučuje zohľadnenie osobitosti každého prípadu. Zákon č. 274/2017 Z. z. nezakazuje obetiam násilných trestných činov domáhať sa na súde náhrady nemajetkovej ujmy a súbežné uplatňovanie práv nie je vylúčené. Súd prvej inštancie zohľadnil jej vek, hmotnú závislosť od zosnulého, dopad do jej duševnej sféry, formu zavinenia, ale za ad absurdum považovala tvrdenie žalovanej, že neprispela na pohreb, neposkytla pomoc pri vybavovaní pohrebu, čo zdôvodnila na pojednávaní. Nestotožnila sa s dôvodmi odvolania v časti náhrady trov konania, pretože napriek tomu, že CSP nemá úpravu ako § 142 ods.2,3 OSP, nejde o procesne neúspešnú žalobu, ak bola priznaná aspoň časť nároku. Preto má nárok na náhradu trov konania z priznanej sumy. Úspech mala čo do základu, nie plnenia.

7. Žalovaná v 3. rade k odvolaniu žalobkyne vo vyjadrení poukázala na dôvody svojho odvolania.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané stranami sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňajú náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal. Dospel k záveru, že odvolania sú dôvodné. Preto rozsudok súdu prvej inštancie v podľa § 389 ods. 1 písm. c) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

9. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaných v1.- 3.rade zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 7500 eur a zároveň uviedol, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných. Rozhodnutie v tejto časti zdôvodnil ustanovením § 511 OZ..V povinnom zmluvnom poistení platí zásada, že poškodený môže náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať buď od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa (priamy nárok). Poškodený má síce právo na plnenie tak proti škodcovi, ako aj proti jeho poisťovateľovi, avšak plnenie môže dostať iba raz. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu; proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecne záväzným právnym predpisom (§ 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení). Postavenie škodcu a jeho poisťovateľa voči poškodenému je v takom prípade obdobné postaveniu dlžníka a ručiteľa voči veriteľovi, t.j., že ide o dva záväzky zaplatiť veriteľovi ten istý dlh, pričom veriteľ nemôže dostať to isté plnenie dvakrát, od dlžníka aj od ručiteľa. Ich vzájomný vzťah je taký, že v tom rozsahu, v akom splnil veriteľovi (poškodenému) jeden z nich, zaniká dlh a tým aj povinnosť druhého. Ak sú obaja žalovaní v jednom konaní, majú postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita a jedným súdnym rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný na plnenie celého dlhu, resp. záväzku, avšak vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah, t.j. že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého. Bez tohto určenia by sa pri záväzku s deliteľným plnením uplatnila pri súdnom výkone rozhodnutia zásada rovných podielov dlžníkov na celkovom dlhu voči veriteľovi. Obaja povinní môžu byť, pravda, žalovaní veriteľom na splnenie dlhu každý osobitne v inom konaní a oba hmotnoprávne nároky môžu byť tiež právoplatne priznané (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo 202/2004). Ustanovenie § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne, stanovuje solidaritu ako princíp len pre nároky na náhradu škody a nevzťahuje sa na nároky na poistné plnenie, pre ktoré solidarita nie je stanovená ani iným právnym predpisom. V prípade, ak poškodený žaluje škodcu a súčasne i poisťovateľa, pasívna solidarita nie je možná, pretože vo vzťahu žalobcu ku škodcovi a žalovanému poisťovateľovi ide o dva rozdielne nároky. Zatiaľ čo nárok žalobcu voči škodcovi je nárokom na náhradu škody, nárok žalobcu na výplatu poistného plnenia uplatnený voči žalovanému poisťovateľovi je originárnym nárokom na plnenie založeným osobitným právnym predpisom.

Z uvedeného záveru vyplýva, že škodca a poisťovňa, z ktorých každý má vo vzťahu k žalobkyni plniť z iného titulu, nie je možné, aby bolo súdom založené ich procesné nerozlučné spoločenstvo a aby teda boli zaviazaní na plnenie spoločne a nerozdielne. Ak súd prvej inštancie zaviazal oboch účastníkov plniť spoločne a nerozdielne, nebol tento postup v súlade s vyššie uvedeným záverom odvolacieho súdu, pre ktorý procesný nedostatok odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil.

Pre posúdenie, či ide o samostatné spoločenstvo alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva, tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi, ide o nerozlučné spoločenstvo.nie je daná. Súd prvej inštancie v rozpore s dôvodmi svojho rozhodnutia, keď vecnú pasívnu legitímáciu žalovaného v 1. rade založil na ustanovení § 13 ods. 2 OZ, žalovaného v 2 rade na ustanovení § 427 OZ a žalovanej v 3. rade na § 13 OZ a PZP, teda rozdielnych právnych normách posúdil ich solidaritu podľa § 511 OZ. Uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy čo do jej základu voči všetkým žalovaným je daná.

10.Žalovaný v 1. rade nenamietal vecnú pasívnu legitímáciu. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je daná, pretože zodpovednosť je daná prevádzkovateľovi vozidla, ktorým žalovaný v 1. rade spôsobil dopravnú nehodu. Žalobkyňa nezdôvodnila okrem odsudzujúceho rozsudku pasívnu legitímáciu žalovaného v1. rade. Pokiaľ vykonával činnosť pre žalovaného v 2. rade, alebo bol u neho v pracovnom pomere, nemôže byť zodpovednostným subjektom a vecne pasívne legitimovaným.

11.Súd prvej inštancie od strany 7 po stranu 14 teoretizoval o uplatnenom nároku a pasívnej legitímácii žalovanej v 3. rade, citoval z rozhodnutí krajských súdov, ústavného súdu SR. Rozhodnutie vydal 22.11.2019. Pokiaľ by venoval pozornosť judikatúre, na ktorú sa v rozhodnutí odvolával ,ale konkrétne necitoval, zistil by, že NS SR publikoval v Zbierke súdnych rozhodnutí pod R 61/2018 právnu vetu v nasledovnom znení: “ Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení

zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Preto viazaný publikovaným rozhodnutím zbytočne odôvodňoval rozsudok ním citovanými rozhodnutiami. Odvolací súd len dodáva, že ústavný súd riešil otázku ústavnoprávných aspektov právnych úvah senátov NS SR ktoré boli vyjadrené v judikáte R 61/2018. V uznesení z 20.08. 2019 pod sp. zn. I.ÚS 310/2019 v súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti euronormného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2011 Z. z. odkázal na nález ÚS II.695/2017, v ktorom sa podrobne zaoberal touto otázkou a dospel k záveru, že aplikáciou práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu“ contra legem“, škoda totiž nemôže byť v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustáleného právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva. Odvolací súd preto nepovažuje za potrebné v tejto časti podrobne zdôvodňovať námietku žalovanej v 3. rade o nedostatku jej vecnej pasívnej legitimácie, pretože publikovaný judikát jej musí byť z rozhodovacej činnosti súdov známy, napriek tomu opakovane zotráva na nedostatku vecnej pasívnej legitimácie.

12. Žalovaná v 3. rade namietala aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne a citáciu ustanovení § 15 a 116 OZ. Ustanovenie § 15 OZ presne vymedzuje osoby oprávnené domáhať sa práva na ochranu osobnosti po smrti fyzickej osoby. Umožňuje iným osobám, ako tým, do práv ktorých bolo zasiahnuté, uplatňovať právo na ochranu osobnosti, subjektu, ktorý zomrel. Ide o posmrtnú (postmortálnu) ochranu osobnostných práv fyzickej osoby, ktorá sa už v dôsledku smrti nemôže brániť voči neoprávneným zásahom. Iný je nárok posudzovaný podľa § 13 OZ, kedy k zásahu nedochádza nebohému, ale zásah bol spôsobený jeho smrťou príbuzným alebo osobám obdobného pomeru s usmrteným. Preto ani táto námietka žalovanej v 3. rade v odvolaní nie je dôvodná a súd prvej inštancie správne posúdil aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne.

13. Žalobkyňa v odvolaní namietala nedostatok dôvodov odvolania v časti priznanej sumy a zamietajúcej časti rozsudku, pretože z obsahu rozhodnutia nie je možné zistiť na základe čoho dospel súd prvej inštancie k základnej sume 25 000 eur a jej zníženiu na sumu 12 500 eur z dôvodu druhovského pomeru a ešte následnému zníženiu na sumu 7500 eur. Žalovaná v 3. rade v odvolaní namietala výšku priznaného plnenia poukazujúc na zdravotný stav nebohému, vek žalobkyne a nebohému, že nešlo o úmyselný trestný čin, zákon č. 215/2006 Z.z., podľa ktorého by mala žalobkyňa nárok len na sumu 6333 eur a trovy konania. Z obsahu spisu nie je možné zistiť, ako súd prvej inštancie dospel k sume 25 000 eur ako základu. Rozporné sa javí jeho zdôvodnenie rozsudku, keď na jednej strane v bode 44 hodnotil vzťah žalobkyne a nebohému kladne a v bode 45 vzťah druhovský ako vzťah intenzívnejší a bližší než je vzťah manželský a následne v bode 54 uviedol, že ak by bola manželkou, mala by nárok na sumu 25 000 eur, ale jej vzťah so zosnulým nedosiahol úroveň vzťahu manželského, preto ho nemožno klásť na úroveň vzťahu ako najvyššej formy spoluzitia muža a ženy. Preto musí byť výška odškodnenia manželky a družky poškodeného odstupňovaná a svojou výškou odlišná. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby je v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vecou voľnej úvahy, ktorá ale musí byť odôvodnená a musí mať základ v skutkových zisteniach, ku ktorým sa dospelo v priebehu dokazovania. Priznaná výška tejto náhrady musí byť primeraná závažnosti (podstate, intenzite, trvalosti, šírke a oblasti negatívneho dopadu, možnostiam eliminácie dôsledkov a pod.) vznikutej ujmy a musí zohľadňovať okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva tak na strane toho, do chránených práv koho bolo zasiahnuté, ako aj na strane toho, kto do týchto práv zasiahol. Prístup súdu prvej inštancie, nech by bol akokoľvek motivovaný pozitívnou snahou o dosiahnutie rovnakého posúdenia veci v rovnakých prípadoch, nemôže bez ďalšieho v potrebnej miere vystihnúť to, ako široko, mnohovrstevne a rozmanito je vnútorne rozčlenená (štruktúrovaná) osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikajú medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi a aké dôsledky spôsobuje násilné prerušenie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nepochybné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali

zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života s inými, i keď obdobnými prípadmi.

je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie

14. Žalovaná v 3. rade namietala rozhodnutie v časti náhrady trov konania namietajúc aplikáciu nového sporového poriadku. V prejednávanej veci sa žalobkyňa v konaní o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do jej osobnostných práv úspešne domohla ochrany svojich práv. Výška priznaného plnenia 7500 eur ako náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do jej osobnostných práv bola určená úvahou súdu s prihliadnutím na zákonné kritéria (§ 13 ods. 3 OZ), teda s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Konanie o zaplatenie náhrady za nemajetkovú ujmu v peniazoch za neoprávnený zásah do osobnostných práv, je teda konaním, v ktorom výška priznaného plnenia závisí od úvahy súdu. Základom rozhodnutia o trovách konania je rozhodnutie, že do žalobcovho práva bol zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je druhoradá (viď Veľký komentár CSP k § 255 strana 926). Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).